

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 14 grudnia 2017 r.

Poz. 8513

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR KN-I.4102.51.2017.7 WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 12 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania ulicy 24 stycznia położonej w miejscowości Skalmierzyce nazwy Jana Nepomucena Chrzana

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 i z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy **24 stycznia** położonej w miejscowości **Skalmierzyce** (gmina Nowe Skalmierzyce) nadaje się nazwę **Jana Nepomucena Chrzana**.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Zbigniew Hoffmann

UZASADNIENIE

Zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (zwanej dalej: „ustawą”) obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego albo związku jednostki samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin, o którym mowa w ust. 1.

W związku z tym, że ustawa weszła w życie 2 września 2016 r. właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego utraciły z dniem 2 września br. kompetencje do dokonywania zmian nazw w oparciu o przepisy art. 6 ust. 1 niniejszej ustawy. Obowiązek nadania nazwy spoczywa w takim przypadku na wojewodzie.

Mając na uwadze, że wydanie zarządzenia zastępczego przez wojewodę wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (art. 6 ust. 3 ustawy), Wojewoda Wielkopolski pismem z 28 września 2017 r. znak:

KN-I.4102.10.2017.21 wystąpił do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o wydanie stosownej opinii. Pismem z 3 listopada 2017 r. znak: BUW-940-135(8)/17 Dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa poinformował, że w ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa ulicy 24 stycznia w miejscowości Skalmierzyce jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy. Z dołączonej do ww. pisma noty historycznej wynika, że *„dnia 24 stycznia 1945 r. nastąpiło wkroczenie jednostek Armii Czerwonej do miejscowości Skalmierzyce w woj. wielkopolskim. Zgodnie z propagandową praktyką władz komunistycznych wydarzenie to celebrowane było – niezgodnie z faktami historycznymi – jako dzień wyzwolenia” oraz powód do wyrażania wdzięczności społeczeństwa wobec Armii Czerwonej. Tymczasem wbrew nadziejom Polaków, oczekujących odbudowy wolnego kraju po likwidacji okupacji niemieckiej, Armia Czerwona w latach 1944-1945 r. stała się narzędziem ponownej aneksji niemal połowy terytorium RP do ZSRS, zniewolenia całej reszty kraju oraz budowy w nim systemu komunistycznego w pełni zależnego od władz w Moskwie. Zajęcie ziem polskich przez Armię Czerwoną zapoczątkowało zarazem nowy okres martyrologii narodu polskiego. (...) Stacjonowanie Armii Czerwonej/Sowieckiej w Polsce po 1944 r. uniemożliwiło odbudowę niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej i było podstawowym czynnikiem, który zapewnił funkcjonowanie państwa komunistycznego na ziemiach polskich objętych dominacją ZSRS. Waga tych faktów sprawia, iż przedmiotowa nazwa, honorująca moment wkroczenia Armii Czerwonej do wymienionej miejscowości, spełnia rolę daty symbolizującej komunizm”.*

Nazwa ulicy 24 stycznia nie została przez gminę zmieniona w ustawowym terminie, a obowiązek jej zmiany został potwierdzony przez Instytut Pamięci Narodowej. Działający przy Województwie Wielkopolskim Zespół do spraw wykonania ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (zwany dalej: „Zespołem”), przedłożył organowi nadzoru nowe propozycje nazwy ulicy. Wojewoda Wielkopolski biorąc pod uwagę propozycje przedstawione przez Zespół postanowił nadać niniejszej ulicy nazwę Jana Nepomucena Chrzana.

Jan Nepomucen Chrzan urodził się 14 grudnia 1885 roku w Gostycynie. Pochodził z rodziny wielodzietnej, miał sześcioro rodzeństwa. Maturę zdał w roku 1906 w Królewskim Gimnazjum w Ostrowie. Studiował w seminariach w Poznaniu i Gnieźnie. Świecenia kapłańskie otrzymał 30 stycznia 1910. Przed II wojną światową udzielał się społecznie. W latach 1915-1917 był wikariuszem w Kcyni, pracował także w Bieganowie, a w Żerkowie, gdzie był proboszczem, przewodniczył Radzie Nadzorczej Banku Ludowego. W pierwszych dniach września 1939 r. do Żerkowa weszli Niemcy i natychmiast poddali szykanom i prześladowaniom ks. Jana Nepomucena, znanego z duszpasterskiej, społecznej i patriotycznej postawy. Kilukrotnie napadali na plebanię, bijąc kapłana. Wkrótce zamknęli kościół, pozwalając na jego otwieranie tylko w niedziele, na Mszę św. sprawowaną pod nadzorem niemieckiej policji. W październiku 1941 r. ks. Chrzan został aresztowany. Przewieziono go do Fortu VII, do obozu koncentracyjnego KL-Posen w Poznaniu. Stamtąd, po przeszło trzech tygodniach, deportowano go do obozu KL Dachau i nadano mu numer 28097. Początkowo ze wzburzeniem reagował na bestialskie traktowanie więzionych, na poniżenia, tortury. W miarę upływu czasu przyjął wszystkie upokorzenia wobec siebie i męczarnie jako wyraz woli Boga. Jak zaświadczył jeden ze współwięźniów, ks. Dezydery Wróblewski: „zmienił się bardzo, tak iż ufając całkowicie łasce Bożej, oddając się całkowicie Bogu, był w stanie znieść wszelkie cierpienia”. Zmaltretowany, chory i wycieńczony, zmarł 1 lipca 1942 r. Jego ostatnie słowa miały brzmieć: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus”. Jego ciało spalono w obozowym krematorium. W gronie 108 polskich męczenników II wojny światowej został beatyfikowany przez św. Jana Pawła II, w Warszawie, 13 czerwca 1999 r.

Sylwetka Jana Nepomucena Chrzana zasługuje na wyeksponowanie poprzez nadanie ulicy nazwy Jana Nepomucena Chrzana. Podkreślenia wymaga, że nazwa ulicy (Jana Nepomucena Chrzana) nie narusza dyspozycji art. 1 ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe wydanie zarządzenia jest konieczne i uzasadnione.

POUCZENIE Niniejsze zarządzenie zastępcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.